

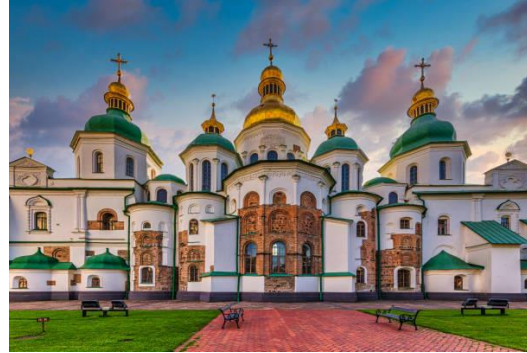
Jazyková situace na Ukrajině - historie a současnost

Rita Lyons Kindlerová
(Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna)

Jednota tlumočnicků a překladatelů, Slovanská knihovna,
Ústav pro studium totalitních režimů, Česká asociace ukrajinistů
JTP, pátek 23. 9. 2022, 17.00

Торонута

Zřejmě zůstane, jak je zvykem:

- Doněck – Doneck (Донецьк)
- Oděsa – Odesa (Одеса) – RUS: Одесса (z řec. Οδησός)
- Charkov – Charkiv (Харків)
- Záporoží – Zaporizžja (Запоріжжя)
- Kyjev – Kyjiv (Київ)
- Lvov – Lviv (Львів)
- ? Černivci (Чернівці) x Černovice (mladší generace už neznají)

Торонута

Donedávna se používal častěji název v RUS:

CZE/UKR

- Luhansk (Луганськ)
- Mykolajiv (Миколаїв)
- Slovjansk (Слов'янськ)
- Černihiv (Чернігів)

RUS (téměř vymizelo)

Lugansk nebo Luhaňsk (stále se objevuje)

Nikolajev

Slavjansk

Černigov (zřejmě budou nadále používat někteří historici v textech o starších dějinách)

Торонута

Stále se vyskytující RUS varianty:

z RUS	správně CZE/UKR
• Kryvoj/Krivoj Rog	Kryvyj Rih (Кривий Ріг)
• Debalcevo	Debalceve (Дебальцеве)

Začaly se používat už rovnou UKR názvy:

- Horlivka (Горлівка) – POZOR na ENG: Gorlivka!
- Ščasta (Щастя) – lze akceptovat i Ščastja

Торонута

Bez problémů se vžily:

- Bachmut, Balaklija, Cherson, Izjum, Jevpatorija, Jalta, Kozača Lopaň, Kremenčuk, Курјansk, Mariupol, Melitopol, Oskil (řeka), Svatove (NB! Сватівський район –!CZE: Svatovský rajon/okres/obvod)

Stále se opakující chyby – někdo se přepsal:

- špatně: Džnankoj – správně: Džankoj (Джанкой)
- špatně: Vulhedar/Vulhledar – správně: Vuhledar (Вугледар)

Торонута

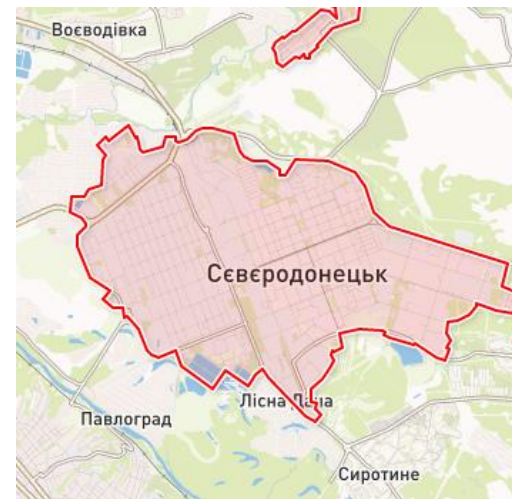
- město Dnipro (od 2016, UKR Дніпро) – býv. Dnipropetrovsk (RUS Dněpropetrovsk), ale! : stále je „Dnipropetrovska oblast“ (často u nás RUS: Dněpropetrovská oblast)
- řeka Dnipro (Дніпро) – CZE: Dněpr

Názvy typu:

- Холодний Яр (název vojenské brigády, zalesněného území, centru odporu – tzv. Cholodnojarská republika 1918–22, název knihy) – správně: Cholodnyj Jar (špatně: Cholodny/Chladný Jar/Yar...)

Торонута

NB!

- výskyt:

Severodoněck/Severodoneck/Sěvěrodoneck/Sěvěrodoněck

UKR: СЕВЕРОДОНЕЦЬК (Sěvěrodoneck, někdy též Северодонецьк)
z RUS Северодонецк (Sěvěrodoněck).

Původní UKR název: Сіверський Донець (Siverskyj Donec) podle řeky Сіверський Донець (CZE někdy také Severní/Severský Doněc/Donec).

Nadále zůstává ofic. poruštěný název:

СЕВЕРОДОНЕЦЬК = CZE **Sěvěrodoneck** !

Toponyma

(Pro)ruská, „alternativní“, propagandistická média:

- Lysyčansk – Lisičansk, Kyjev – Kiev/Kijev
a spousta dalších názvů a jmen

Jiné názvy: špatně: Energoatom – správně: Enerhoatom

Chták!

Obecně se snaží: Aktuálně, Echo24, HN, Respekt

50:50: Seznam, DeníkN

Nesnaží se: ČRo, Novinky.cz, Forum24

Jména

Správně:

- poradci ukrajinského prezidenta Oleksij Arestovuč (Олексій Арестович), Mychajlo Podoljak (Михайло Подоляк)
- Volodymyr Zelenskyj (Володимир Зеленський)
- Olena Zelenská (Олена Зеленська) – správně by mělo být Zelenska, ale počestěnou koncovku lze akceptovat
– totéž Julija „Tajra“ Rajevská – Rajevska
- Maksym Ovčar (Максим Овчар), Ihor Klymenko (Ігор Клименко)

Jména

Stále chyby:

Špatně:

Vitalij/Vitali Kličko

Oleg Syněgubov/Synegubov

Denis Šmigal

Sergej

Olexandr

Vasil(ij)

Olesa

Správně:

Vitalij Klyčko (Віталій Кличко)

Oleh Syněhubov (Олег СИНЕГУБОВ, gubernátor Charkovské oblasti)

Denys Šmyhal (Денис Шмигаль)

Serhij (Сергій)

Oleksandr (Олександр)

Vasyl(ij) (Василь/Василій)

Olesja (Олеся)

K užitku

Abecední seznamy obcí, jejichž názvy byly ze zákona změněny:

- http://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/perelik_pereymenovanih_nas_punktiv.pdf (za r. 2016 – nejrozsáhlejší změny)
- https://uk.wikipedia.org/wiki/Алфавітний_показчик_населених_пунктів_України,_які_були_перейменовані
(mezi lety 1986 a 2021, ale de facto do 2019)

Jazykový ombudsman UA Taras Kremiň:

- <https://mova-ombudsman.gov.ua/>

Transkripce z ukrajinské cyrilice:

- <https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=926>

Děkuji za pozornost
Дякую за увагу

Rita Lyons Kindlerová = Рита (Рyта) 🤪

